

AEROSPACE DICTIONARY

(English – Russian – Persian)

Including 5086 Scientific terms with list of Abbreviations

Compiled by:

Dr. Fathollah Ommi

Assistant Professor of Aerospace Department- Tarbiat Modarres University

Jahad Daneshgahi Publications – Tehran Unit

&

Imam Hossein (pbh) University

Spring 2005

IN THE NAME OF GOD

PREAMBLE:

Once again with the mercy of the Almighty God and following the compilation of books "History & Basic Principles of Design of Liquid Fuel Rockets" and "Mechanics and Thermodynamics of Space Propulsions" now this dictionary was edited and compiled in Moscow after 4 years of continuous efforts and hard work. My presence in Russia and Common Wealth Countries as representative of Ministry of Sciences, Research and Technology provided a good opportunity for me to prepare and compile this dictionary.

With respect to current Technology and Scientific ties of our country with Universities and Aerospace Industries of Russian speaking countries, the acquaintance with prevailing terms of this industry in Russian language with its English equivalent is essential for specialists. Therefore this matter motivated me for preparing and compiling this work.

Since the Aerospace industry is a new industry in our country , the Language and Literature Academy of Iran did make few equivalent words and terms in this specialty. Unfortunately due to lack of Persian terms, today English or Russian specialized words of Aerospace with Persian accent is very common among experts of this field. Hence, translation of these terms has become difficult and in order to make an equivalent word the recommendations of domestic and foreign experts familiar with this industry were used. I use this opportunity to request my colleagues to use as much as possible the specialized words of Aerospace in Persian language in order to promote and use Persian words and terms in books, articles, literatures and meetings.

It should be pointed out that the compilation of this dictionary started on Dec. 18, 1998 and ended on July 8, 2002 in Moscow and upon completion of its edit on March 2, 2005 it was ready to be published.

I would like to thank Dr. BARIS CHOGONOF and DR. AMIR AYATOLLAHI as well as Jahad Daneshgahi Publications of Tehran University who assisted me in editing and publication of this dictionary.

**Fathollah Ommi
Tehran- Spring 2005**

علائم اختصاری در این فرهنگ

الف) علائم اختصاری لاتین

αM	۱- واژه مصطلح در فرهنگ علمی هوا فضا آمریکا
αM *αρ.	۲- واژه مصطلح در فرهنگ عامیانه آمریکا
αH	۳- واژه مصطلح در فرهنگ علمی هوا فضا انگلیسی
αH *αρ.	۴- واژه مصطلح در فرهنگ عامیانه انگلیسی
*αρ.	۵- واژه مصطلح در فرهنگ عامیانه
HeM	۶- واژه مصطلح در فرهنگ هوا فضا آلمانی
%n.	۷- واژه مصطلح در فرهنگ هوا فضا ژاپونی
%n *αρ.	۸- واژه مصطلح در فرهنگ عامیانه ژاپونی

ب) علائم اختصاری فارسی

~	۱- علامت معانی مشابه
ج	۲- جای خالی برای اضافه شدن واژه‌های درنظر گرفته شده در آینده

منابع

۱. ک. برومnde، **فرهنگ مصور انگلیسی - فارسی**، انتشارات پیروز، تهران ۱۳۵۵.
  ۲. ر. گالوف، **فرهنگ روسی به فارسی**، انتشارات گوتنبرگ، تهران، چاپ اول، ۱۳۷۱.
  ۳. ه. رضی، **فرهنگ فارسی کاوه**، انتشارات کاوه، تهران، ۱۳۳۹.
  ۴. ای. ک. اوچینینگو، الف. فروغیان، ش. م. بادی، **فرهنگ روسی - فارسی**، انتشارات ساویتسکایا، مسکو، ۱۹۶۵.
  ۵. سی. جیم، **فرهنگ کوچک انگلیسی - فارسی**، انتشارات فرهنگ معاصر، تهران، ۱۳۷۲.
  ۶. الف. م. موراشکیویچ، **فرهنگ انگلیسی - روسی فنی موشک**، انتشارات دولتی فیزیک - ریاضی، مسکو، ۱۹۵۸.
  ۷. ع. آریانپور کاشانی، م. آریانپور کاشانی، **فرهنگ فشرده فارسی به انگلیسی یک جلدی**، انتشارات امیرکبیر، چاپ سیزدهم، تهران، ۱۳۷۷.
  ۸. ع. آریانپور کاشانی، م. آریانپور کاشانی، **فرهنگ فشرده انگلیسی فارسی یک جلدی**، انتشارات امیرکبیر، تهران، ۱۳۷۷.
  ۹. ن. گلستان داریانی، **فرهنگ فنی دانشگاهی انگلیسی - فارسی**، انتشارات علمی، تهران، ۱۳۶۳.
  ۱۰. ارکانی، **فرهنگ اصطلاحات صنعتی و فنی انگلیسی - فارسی**، انتشارات امیرکبیر، تهران، ۱۳۶۴.
  ۱۱. هیئت مؤلفان و مترجمان دانشگاه آکسفورد ترجمه ن. رئیسی، **فرهنگ مصور انگلیسی فارسی آکسفورد**، انتشارات کمانگیگر، تهران، ۱۳۶۴.
12. A.M. MURASHKEVICH, ENGLISH-RUSSIAN ROCKET DICTIONARY, STATE PUBLISHING OFFICE FOR PHYSICAL AND MATHEMATICAL LITERATURE, MOSCOW, 1958.
13. A.S. HORNBY, A.P. COWIE, J.W. LEWIS, "OXFORD ADVANCED LEARNER'S DICTIONARY OF CURRENT ENGLISH", OXFORD UNIVERSITY PRESS, LONDON, 1974.
14. DAVID B. GURALNIK, "WEBSTER'S NEW WORLD DICTIONARY" SIMON & SCHUSTER, NEW YORK, 1984.

A

ability способность;	1
load-carrying a. грузоподъ- ёмность;	2
range a. дальность полёта.	3
aboard на борту (летатель- ного аппарата).	4
accelerating ускоряющий.	5
acceleration ускорение; раз- гон;	6
all-burnt a. ускорение к моменту полного выго- рания топлива;	7
allowable a. допустимая величина ускорения (пе- регрузки);	8
axial a. продольное уско- рение;	9
brief a. кратковременно действующее ускорение;	10
drag a. отрицательное уско- рение (в полёте по инер- ции);	11
forward a. см. axial accele- ration;	12
initial a. начальное уско- рение, ускорение в мо- мент пуска (ракеты);	13
lateral a. поперечное уско- рение;	14

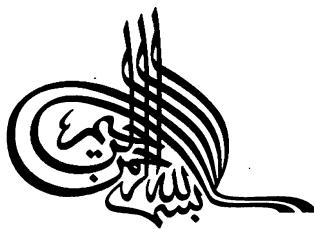
a

- ۱ استعداد، امکان، قابلیت، شایستگی، لیاقت، ارزندگی،
- ۲ طرفیت بارگیری، مقدار بارگیری،
- ۳ برد پرواز، درجه پرواز،
- ۴ در کشته فضائی،
- ۵ شتاب دهنده،
- ۶ شتاب، تسريع، سرعت گرفتن،
- ۷ شتاب تا لحظه پایان احتراف مواد سوخت،
- ۸ کمیت مجاز شتاب،
- ۹ شتاب طولی،
- ۱۰ شتاب عمل کننده کوتاه مدت،
- ۱۱ شتاب منفی (در پرواز بوسیله اینرسی)،
- ۱۲ شتاب جلو، شتاب امتدادی،
- ۱۳ شتاب شروع، شتاب در لحظه پرتاب (موشک)،
- ۱۴ شتاب عرضی،

linear a. 1. продольное ускорение; 2. линейное ускорение; 15	- ۱۵- شتاب خطی، شتاب طولی،
long a. длительно действующее ускорение; 16	- ۱۶- شتاب دهنده دائمی،
side a. боковое ускорение. 17	- ۱۷- شتاب جانبی،
acceleration of gravity ускорение силы тяжести. 18	- ۱۸- شتاب نیروی ثقل،
acceleration of the earth ускорение силы земного притяжения. 19	- ۱۹- شتاب نیروی جاذبه زمین،
accelerometer акселерометр, прибор для измерения ускорения или перегрузки; 20	- ۲۰- شتاب سنج، دستگاه برای اندازه گیری شتاب،
angular a. измеритель угловых ускорений; 21	- ۲۱- اندازه گیر شتاب زاویه ای،
counting a. акселерометр со счётом; 22	- ۲۲- شتاب سنج با کنتور،
doubly-integrating a. акселерометр с двойным интегрированием ускорения; 23	- ۲۳- شتاب سنج با انتگرال گیری جفت شتاب (دو مولفه شتاب)،
integrating a. интегрирующий акселерометр; 24	- ۲۴- شتاب سنج انتگرال گیر،
linear a: датчик линейных ускорений или перегрузок; 25	- ۲۵- اندازه گیر (سنسور) شتاب خطی،

range a. см. doubly-integrating accelerometer. 26	- ۲۶ - شتاب سنج با انگرال گیری جفت شتاب (دومولفه شتاب)،
accessories вспомогательные агрегаты. 27	- ۲۷ - تجهیزات کمکی،
accuracy точность; меткость; 28	- ۲۸ - دقت، مهارت،
firing a. меткость стрельбы; 29	- ۲۹ - دقت در تیراندازی،
flight a. точность выдерживания траектории полёта. 30	- ۳۰ - رعایت دقت در مسیر پرواز،
accuracy of steering control точность стабилизации или управления. 32	- ۳۲ - دقت پایدار یا هدایت،
acquisition обнаружение; 33	- ۳۳ - آشکار، پیدا، کشف،
data a. получение данных, измерение; 34	- ۳۴ - بدست آوردن داده ها، اندازه گیری،
target a. обнаружение цели. 35	- ۳۵ - کشف هدف،
action 1. срабатывание; 2. действие; влияние; 3. сила, ход; 36	- ۳۶ - عمل، انجام، تاثیر، نیرو، حرکت،
avoiding a. маневрирование (с целью выхода из под обстрела); 37	- ۳۷ - مانور دادن، ویراژ دادن، (با هدف خروج از رگبار آتش)،
correcting a. коррекция; исправление отклонения; возврат к исходному положению; 38	- ۳۸ - تصویب کردن، درست کردن، اصلاح کردن،
evasive a. см. avoiding action; 39	- ۳۹ - مانور دادن، ویراژ دادن،
fuse a. срабатывание взрывателя. 40	- ۴۰ - دستگاه، انفجار، دتناتور،
activation of homing включение системы самонаведения, переход на режим самонаведения. 41	- ۴۱ - استارت سیستم هدف یابی خودکار (ناوبری)، ورود به رژیم هدف یابی خودکار (ناوبری)،
actuator силовой привод; 42	- ۴۲ - محرك نیرو، تحریک کننده نیرو،
control a. рулевая машина; силовой привод (рулей); 43	- ۴۳ - ماشین فرمان، دستگاه انتقال حرکت،

control-surface a. см. <i>control actuator</i> ; 44	- ۴۴ سطح کنترل،
electric a. электрический силовой привод; 45	- ۴۵ دستگاه انتقال حرکت الکتریکی با نیرو،
hydraulic a. гидравлический силовой привод; 45a	- ۴۵a محرک نیرو هیدرولیکی،
piston-type a. поршневой (гидравлический, пнев- матический) силовой привод. 46	- ۴۶ محرک نیرو پیستون (هیدرولیکی یا پیوسماتیکی)،
adapter держатель, переход- ник, соединительное уст- ройство; 47	- ۴۷ آدابتور، مبدل، تبدیل کننده، گیرنده، دستگاه اتصال دهنده،
launcher a. сменный вкла- дыш или переходник для пуска ракет различного калибра; 48	- ۴۸ تعویض قبصه یا تبدیل غلاف برای استارت راکت با کالیبرهای مختلف، محرک سکوی پرتاپ،
rocket a. см. <i>launcher</i> <i>adapter</i> . 49	- ۴۹ آدابتور سکوی پرتاپ،
aerial антенна; 50	- ۵۰ آتن هوائی،
forward-facing a. расположе- ненная против потока антенна; 51	- ۵۱ آتن مقابل جریان،
low-drag a. антенна с ма- лым аэродинамическим сопротивлением; 52	- ۵۲ آتن با مقاومت آبرودینامیکی کم،
rearward-facing a. расположе- ненная по потоку ан- тенн; 53	- ۵۳ آتن در مسیر جریان،
streamlined a. обтекаемая антенна. 54	- ۵۴ آتن مناسب جریان، آتن با مقاومت کم هوا،
aeroballistics баллистика авиационных снарядов или бомб. 55	- ۵۵ گلوله هوانورد بالستیک یا بمب هوائی،
aerodynamics аэродинамика; 56	- ۵۶ آبرودینامیک،
compressible a. аэродина- мика сжимаемой среды; 57	- ۵۷ آبرودینامیک محیط تحت فشار،
high-speed a. аэродина- мика больших скоро- стей; 58	- ۵۸ آبرودینامیک سرعت های زیاد،

فرهنگ هوا فضا

(انگلیسی - روسی - فارسی)

شامل ۵۰۸۶ واژه علمی و فنی به ضمیمه علائم و اختصارات

تألیف:

دکتر فتح‌الله امی

استادیار کروه هوا فضا دانشگاه تربیت مدرس